

Lapsen oikeuksien yleissopimuksen valinnainen pöytäkirja lapsikaupasta ja lasten hyväksikäytöstä prostituutiossa ja pornografiassa

Hyväksytty yleiskokouksessa 25.5.2000 (päättöslauselma A/RES/54/263).

Kansainvälinen voimaantulo 18.1.2002.

Ei vielä voimassa Suomen osalta; allekirjoitettu 7.9.2000.

Käännös on ”epävirallinen”. Suomi ei ole ratifoinut pöytäkirjaa, eikä näin ollen sitä suomentanut.

Tämän pöytäkirjan sopimusvaltiot, jotka

Katsovat, että lapsen oikeuksien yleissopimuksen päämäärien ja sen määräysten, erityisesti artiklojen 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 ja 36 täytäntöönpanon edistämiseksi on asianmukaista laajentaa niitä toimenpiteitä, joihin sopimusvaltioiden tulisi ryhtyä taatakseen lapsen suojelun lapsikaupalta ja hyväksikäytöltä prostituutiossa ja pornografiassa,

katsovat myös, että lapsen oikeuksien yleissopimuksessa tunnustetaan lapsen oikeus tulla suojelluksi taloudelliselta hyväksikäytöltä ja sellaisen työn tekemiseltä, joka on todennäköisesti vaarallista tai häiritsee lapsen oppimista, tai on haitallista lapsen terveydelle tai fyysiselle, psyykkiselle, henkiselle, moraaliseen tai sosiaaliselle kehitykselle,

vakavasti huolestuneena huomattavasta ja lisääntyvästä kansainvälisestä lasten laittomasta kuljettamisesta lapsikauppaa, prostituutiota ja pornografiaa varten,

syvästi huolestuneena laajalle levinneestä ja jatkuvasta seksiturismista, jolle lapset ovat erityisen alttiita, koska se tukee suoraan lapsikauppaa ja lasten hyväksikäyttöä prostituutiossa ja pornografiassa,

tiedostavat, että tiettyihin erityisen alttiin ryhmiin, mukaan lukien tyttölapsiin, kohdistuu muita suurempi seksuaalisen hyväksikäytön riski, ja että tyttölasten osuus seksuaalisesti hyväksikäytetyistä on suhteettoman suuri,

huolestuneina lasten hyväksikäyttöä sisältävän pornografian lisääntyneestä saatavuudesta Internetin ja muiden kehittyvien teknologioiden välityksellä palauttavat mieleen kansainvälisen konferenssin lasten hyväksikäyttöä sisältävän pornografian kitkemiseksi Internetistä (Wien 1999) sekä erityisesti sen päättöslauselman, jossa vaaditaan maailmanlaajuisia lasten hyväksikäyttöä sisältävän pornografian tuotannon, levityksen, kuljetuksen, välityksen, maahantuonnin, tahallisen hallussapidon ja mainostamisen kriminalisointia, ja painottavat hallitusten ja Internet-teollisuuden välisen yhteistyön ja kumppanuuden tiivistämisen tärkeyttä,

uskovat, että lapsikauppaa ja lasten hyväksikäyttöä prostituutiossa ja pornografiassa voidaan torjua noudattamalla kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jolla puututaan niitä edistäviin tekijöihin, kuten alikehittyneisyyteen, köyhyyteen, tuloeroihin, epäoikeudenmukaiseen sosioekonomiseen rakenteeseen, perheiden sisäisiin ongelmiin, koulutuksen puutteeseen, maaltamuuttoon, sukupuoliseen syrjintään, aikuisten

vastuuttomaan seksuaaliseen käyttäytymiseen, vahingollisiin paikallisiin tapoihin, aseellisiin konflikteihin sekä laittomaan lapsikauppaan,

uskovat yhtäältä, että yleistä tietoisuutta on lisättävä lapsikaupan ja lasten hyväksikäytöstä prostituutiossa ja pornografiassa kysynnän vähentämiseksi, sekä toisaalta, että on tärkeää vahvistaa maailmanlaajuisia kumppanuutta kaikkien toimijoiden kanssa ja parantaa lain valvontaa kansallisella tasolla,

panevat merkille lapsen suojeluun liittyvät kansainväliset oikeudelliset välineet, joita ovat muun muassa Yleissopimus lapsen suojelusta sekä yhteistyöstä kansainvälisissä lapseksiottamisasioissa, Yksityisoikeuden alaa koskeva yleissopimus kansainvälisestä lapsikaappauksesta, Haagin yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta lainsäädännöstä, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuta ja lastensuojelutoimenpiteitä koskevissa asioissa, sekä Kansainvälisen työjärjestön yleissopimus nro 182, joka koskee lapsityön pahimpien muotojen kieltämistä ja välittömiä toimia niiden poistamiseksi,

pitävät rohkaisevana lapsen oikeuksien yleissopimuksen saamaa valtavaa tukea, sillä se osoittaa, että pyrkimykseen edistää ja suojella lapsen oikeuksia on sitouduttu laajalti,

tiedostavat kuinka tärkeää on panna täytäntöön toimenpideohjelma lapsikaupan, ja lasten hyväksikäytön prostituutiossa ja pornografiassa ehkäisemiseksi, Tukholmassa 27.–31. elokuuta 1996 pidetyssä maailman kongressissa hyväksytty julistus ja toimenpideohjelma lasten kaupallista seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan, sekä muut asianomaisten kansainvälisten elinten päätökset ja suositukset,

ottavat asianmukaisesti huomioon kaikkien kansojen perinteiden sekä kulttuuriarvojen merkityksen lapsen suojelussa ja sopusointuisessa kehityksessä,

ovat sopineet seuraavasta:

Artikla 1

Sopimusvaltiot kieltävät lapsikaupan, lasten hyväksikäytön prostituutiossa ja pornografiassa, kuten tässä pöytäkirjassa määrätään.

Artikla 2

Tässä pöytäkirjassa:

- a) lapsikaupalla tarkoitetaan mitä tahansa tekoa tai tapahtumaa, jolla jokin henkilö tai joku ryhmä siirtää lapsen toiselle korvausta vastaan tai minkä tahansa muun syyn vuoksi;
- b) lapsen hyväksikäytöllä prostituutiossa tarkoitetaan lapsen käyttämistä seksuaalisessa toiminnassa korvausta vastaan tai minkä tahansa muun syyn vuoksi;
- c) lapsen hyväksikäytöllä pornografiassa tarkoitetaan mitä tahansa esittämistä, millä keinoin tahansa, jossa lapsi osallistuu todelliseen tai jäljiteltävään seksuaaliseen toimintaan, tai mitä tahansa lapsen sukupuolielinten esitystä pääasiallisesti seksuaalisessa tarkoituksessa.

Artikla 3

1. Sopimusvaltiot varmistavat vähintään sen, että niiden rikoslaki kattaa täysin seuraavat teot ja toimet riippumatta siitä, tehdäänkö ne kotimaassa vai kansainvälisellä tasolla, yksilöllisesti vai järjestäytyneesti:
 - a) edellä 2 artiklassa tarkoitetun lapsikaupan yhteydessä:
 - i) lapsen tarjoaminen, toimittaminen, tai hyväksyminen millä keinoin tahansa:
 - a. seksuaaliseen hyväksikäyttöön;
 - b. lapsen elinten siirtoon taloudellisen hyödyn tavoittelemiseksi;
 - c. lapsen pitämiseen pakkotyössä;
 - ii) suostumuksen hankkiminen asiattomin keinoin, välittäjän ominaisuudessa, lapsen adoptoinnille sovellettavien kansainvälisten lapseksiottamista koskevien oikeudellisten asiakirjojen vastaisesti;
 - b) lapsen tarjoaminen, hankkiminen, välittäminen tai toimittaminen edellä 2 artiklassa tarkoitettua prostituutiota varten;
 - c) edellä 2 artiklassa tarkoitetun lapsen hyväksikäyttöä sisältävän pornografian tuottaminen, jakaminen, levittäminen, maahantuonti, maastavienti, tarjoaminen, myyminen tai hallussapito edellä mainittuihin tarkoituksiin.
2. Sopimusvaltioiden kansallisten lainsäädäntöjen mukaisesti sama pätee yritykseen toteuttaa mitään näistä teoista sekä osallisuuteen tai osallistumiseen mihinkään näistä teoista.
3. Sopimusvaltiot tekevät näistä rikoksista rangaistavia asianmukaisin rangaistuksin, joissa otetaan huomioon tekojen vakava luonne.
4. Sopimusvaltiot ryhtyvät kansallisten lainsäädäntöjensä mukaisesti tarvittaessa toimenpiteisiin vahvistaakseen oikeudellisten henkilöiden vastuun rikoksista, jotka mainitaan tämän artiklan 1 kappaleessa. Sopimusvaltioiden oikeusperiaatteiden mukaisesti tämä oikeudellisten henkilöiden vastuu voi olla luonteeltaan rikosoikeudellinen, siviilioikeudellinen tai hallinnollinen.
5. Sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarvittaviin oikeudellisiin ja hallinnollisiin toimenpiteisiin varmistakseen, että kaikki lapsen adoptioon liittyvät henkilöt noudattavat soveltuvia kansainvälisiä oikeudellisia välineitä.

Artikla 4

1. Sopimusvaltio ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin varmistakseen, että sen lainkäyttövalta ulottuu 3 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuihin rikoksiin, kun rikokset on tehty sen alueella tai siinä rekisteröidyssä laivassa tai lentokoneessa.
2. Sopimusvaltio voi ryhtyä mahdollisesti tarvittaviin toimenpiteisiin varmistakseen, että sen lainkäyttövalta ulottuu 3 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuihin rikoksiin seuraavissa tapauksissa:
 - a) kun oletettu rikoksentehtäjä on kyseisen valtion kansalainen tai henkilö, jolla on vakinainen asuinpaikka sen alueella;
 - b) kun uhri on kyseisen valtion kansalainen.
3. Sopimusvaltio ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin varmistakseen, että sen lainkäyttövalta ulottuu edellä mainittuihin rikoksiin, kun oletettu rikoksentehtäjä oleskelee sen alueella eikä häntä luovuteta toiseen sopimusvaltioon sillä perusteella, että hän on kyseisen valtion kansalainen.
4. Tämä pöytäkirja ei rajoita kansalliseen lainsäädäntöön perustuvaa tuomiovallan käyttöä rikosasioissa.

Artikla 5

1. Edellä 3 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettujen rikosten katsotaan sisältyvän luovuttamiskelpoisina rikoksina kaikkiin sopimusvaltioiden välisiin luovutussopimuksiin, ja ne sisällytetään luovuttamiskelpoisina rikoksina kaikkiin niiden välillä vastedes tehtäviin sopimuksiin tällaisissa sopimuksissa asetettujen ehtojen mukaisesti.
2. Mikäli sopimusvaltio, joka edellyttää luovutusta varten sopimuksen olemassaoloa, vastaanottaa luovutuspyynnön sellaiselta sopimusvaltiolta, jonka kanssa sillä ei ole luovutussopimusta, se voi pitää tätä pöytäkirjaa kyseisiä rikoksia koskevan luovutuksen oikeusperusteena. Luovutukseen sovelletaan pyynnön vastaanottaneen maan lainsäädäntöä.
3. Sopimusvaltiot, jotka eivät edellytä luovutusta varten sopimuksen olemassaoloa, tunnustavat keskenään kyseiset rikokset luovuttamiskelpoisiksi pyynnön vastaanottaneen maan lainsäädännön mukaisesti.
4. Kyseisiä rikoksia käsitellään sopimusvaltioiden välisissä luovutuksissa niin kuin ne olisi toteutettu ei ainoastaan siellä, missä ne tapahtuivat, vaan myös niiden valtioiden alueilla, joiden on täytynyt vahvistaa lainkäyttövaltansa 4 artiklan mukaisesti.
5. Mikäli luovutuspyyntö koskee 3 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettua rikosta ja mikäli pyynnön vastaanottanut sopimusvaltio ei luovuta tai halua luovuttaa rikosentekijää tämän kansallisuuden perusteella, kyseisen valtion tulee ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin tapauksen saattamiseksi toimivaltaisen viranomaisten käsiteltäväksi syytteeseenpanoa varten.

Artikla 6

1. Sopimusvaltiot tarjoavat toisilleen kaiken mahdollisen avun 3 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettujen rikosten tutkinnassa tai niihin liittyvissä rikosoikeudenkäynneissä tai luovutusmenettelyissä, mukaan lukien avustaminen todistusaineiston hankinnassa oikeudenkäyntiä varten.
2. Sopimusvaltiot noudattavat tämän artiklan 1 kappaleen mukaisten velvoitteiden täyttämässä kaikkia keskinäisestä oikeusavusta niiden välillä tehtyjä sopimuksia tai muita järjestelyjä. Kyseisten sopimusten tai järjestelyjen puuttuessa sopimusvaltiot tarjoavat toisilleen apua kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

Artikla 7

1. Kansallisten lainsäädäntöjensä mukaisesti sopimusvaltiot
 - a) ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin seuraavien haltuunottoa ja takavarikointia varten:
 - (i) hyödykkeet, kuten tarvikkeet, varat ja välineet, joita käytetään tässä pöytäkirjassa mainittujen rikosten tekoon tai edistämiseen;
 - (ii) näistä rikoksista saadut tuotot;
 - b) toimeenpanevat muiden sopimusvaltioiden pyyntöjä, jotka koskevat (a) alakohdassa mainittujen hyödykkeiden tai tuottojen haltuunottoa tai takavarikointia;
 - c) ryhtyvät toimenpiteisiin kyseisissä rikoksissa käytettyjen tilojen sulkemiseksi tilapäisesti tai lopullisesti.

Artikla 8

1. Sopimusvaltiot ottavat käyttöön asianmukaiset toimenpiteet suojellakseen tässä pöytäkirjassa kiellettyjen käytäntöjen lapsiuhrien oikeuksia ja etuja kaikissa rikosoikeusprosessin vaiheissa erityisesti siten, että ne:

- a) tunnustavat lapsiuhrien haavoittuvuuden ja mukauttavat menettelytapoja vastaamaan heidän erityistarpeitaan, mukaan lukien heidän erityistarpeensa todistajina;
 - b) tiedottavat lapsiuhreille heidän oikeuksistaan, heidän roolistaan sekä heidän tapauksiaan koskevien oikeudenkäyntien järjestelyistä, aikataulusta ja edistymisestä;
 - c) sallivat kansallisen prosessioikeuden sääntöjen mukaisesti lapsiuhrien näkökulmien, tarpeiden ja huolien esiintuomisen oikeudenkäynneissä, silloin kun lapsiuhrien henkilökohtainen etu on kyseessä;
 - d) tarjoavat lapsiuhreille asianmukaisia tukipalveluja koko oikeusprosessin ajan;
 - e) suojelevat asianmukaisesti lapsiuhrien yksityisyyttä ja henkilöllisyyttä sekä ryhtyvät kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimenpiteisiin estääkseen sellaisen tiedon asiaankuulumattoman levityksen, joka voisi johtaa lapsiuhriin tunnistamiseen;
 - f) suojelevat tarvittaessa lapsiuhreja sekä heidän perheitään ja heidän puolestaan todistavia henkilöitä uhkauksilta ja kostotoimenpiteiltä;
 - g) välttävät tarpeettomia viiveitä tapausten käsittelyssä sekä sellaisten määräysten tai päätösten toimeenpanossa, joilla lapsiuhreille myönnetään korvauksia.
2. Sopimusvaltiot varmistavat, ettei epävarmuus uhrin tosiasiallisesta iästä estä esitutkiminnan, eikä uhrin iän vahvistamiseksi tehtävien tutkimusten vireillepanoa.
 3. Sopimusvaltiot varmistavat, että tässä pöytäkirjassa mainittujen rikosten uhrina olevien lasten kohtelussa rikosoikeusjärjestelmässä tulee ensisijaisesti harkita lapsen etu.
 4. Sopimusvaltiot ryhtyvät toimenpiteisiin varmistaa asianmukaisen koulutuksen, erityisesti oikeudellisen ja psykologisen koulutuksen henkilöille, jotka työskentelevät tässä pöytäkirjassa kiellettyjen rikosten uhrien kanssa.
 5. Sopimusvaltiot ottavat tarvittaessa käyttöön toimenpiteet niiden henkilöiden ja/ tai organisaatioiden turvallisuuden ja koskemattomuuden suojelemiseksi, jotka osallistuvat kyseisten rikosten torjuntaan ja/ tai niiden uhrien suojelemiseen ja kuntouttamiseen.
 6. Minkään tämän artiklan määräyksen ei voida tulkita heikentävän syytetyn oikeutta oikeudenmukaiseen ja puolueettomaan oikeudenkäyntiin tai olevan ristiriidassa sen kanssa.

Artikla 9

1. Sopimusvaltiot hyväksyvät tai vahvistavat, panevat täytäntöön ja levittävät lakeja, hallinnollisia toimia, sosiaalipolitiikkaa ja ohjelmia tässä pöytäkirjassa tarkoitettujen rikosten ehkäisemiseksi. Kyseisille käytännöille erityisen alttiiden lasten suojeluun kiinnitetään erityistä huomiota.
2. Sopimusvaltiot pyrkivät lisäämään suuren yleisön, myös lasten, tietoisuutta tässä pöytäkirjassa tarkoitettujen rikosten ehkäisemisestä ja niiden haittavaikutuksista tarjoamalla tietotusta kaikilla välineillä, sekä opetusta ja koulutusta. Tämän artiklan mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi sopimusvaltiot kannustavat yhteisöjen, ja erityisesti lasten ja lapsiuhrien, osallistumista tällaiseen tiedotukseen sekä opetus- ja koulutusohjelmiin, mukaan lukien kansainvälisellä tasolla.
3. Sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin varmistaa, että kyseisten rikosten uhrin saavat asianmukaista apua, myös sopeutumisessa yhteiskuntaan sekä fyysisessä ja psyykkisessä toipumisessa.
4. Sopimusvaltiot varmistavat, että kaikilla tässä pöytäkirjassa tarkoitettujen rikosten lapsiuhreilla, ilman syrjintää, on mahdollisuus hakea korvauksia niiltä, jotka ovat oikeudellisesti vastuussa.
5. Sopimusvaltiot ryhtyvät asianmukaisesti toimenpiteisiin kieltääkseen tehokkaasti tässä pöytäkirjassa kuvattuihin rikoksiin kannustavan aineiston tuottamisen ja levittämisen.

Artikla 10

1. Sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin vahvistaakseen kansainvälistä yhteistyötä monenkeskisillä, alueellisilla ja kahdenvälisillä järjestelyillä, jotka koskevat lapsikaupan ja lasten hyväksikäytön prostituutiossa ja pornografiassa sekä lapsiin kohdistuvan seksiturismin ehkäisemistä, havaitsemista, tutkintaa, syytteenpanoa ja syyllisten rankaisemista. Sopimusvaltiot myös edistävät kansainvälistä yhteistyötä ja toimien koordinoitua viranomaisensa, kansallisten ja kansainvälisten kansalaisjärjestöjen sekä kansainvälisten järjestöjen välillä.
2. Sopimusvaltiot edistävät kansainvälistä yhteistyötä lapsiuhrien avustamiseksi fyysisessä ja psyykkisessä toipumisessa, yhteiskuntaan sopeutumisessa ja kotiuttamisessa.
3. Sopimusvaltiot edistävät kansainvälisen yhteistyön lujittamista puuttuakseen niihin taustasyihin, kuten köyhyyteen ja alikehittyneisyyteen, jotka altistavat lapsia lapsikaupalle ja hyväksikäytölle prostituutiossa, pornografiassa sekä seksiturismille.
4. Sopimusvaltiot, joilla on mahdollisuus siihen, antavat taloudellista, teknistä tai muuta apua olemassa olevien monenkeskisten, alueellisten, kahdenvälisten tai muiden ohjelmien kautta.

Artikla 11

Mikään tässä pöytäkirjassa ei estä sellaisia määräyksiä, jotka paremmin edistävät lapsen oikeuksien toteutumista ja jotka sisältyvät:

- a) sopimusvaltion lainsäädäntöön;
- b) kansainväliseen oikeuteen, jota sovelletaan kyseisessä valtiossa.

Artikla 12

1. Kukin sopimusvaltio antaa kahden vuoden kuluessa siitä, kun tämä pöytäkirja on tullut sen osalta voimaan, lapsen oikeuksien komitealle raportin, johon sisältyvät perusteelliset tiedot toimenpiteistä, joihin sopimusvaltio on ryhtynyt pöytäkirjan määräysten täytäntöönpanemiseksi.
2. Annettuaan perusteellisen raporttinsa kukin sopimusvaltio sisällyttää mahdolliset pöytäkirjan täytäntöönpanoa koskevat lisätiedot niihin raportteihin, joita se antaa lapsen oikeuksien komitealle yleissopimuksen 44 artiklan mukaisesti. Muut pöytäkirjan sopimusvaltiot antavat raportin joka viides vuosi.
3. Lapsen oikeuksien komitea voi pyytää sopimusvaltioilta lisätietoja tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoon liittyviä lisätietoja.

Artikla 13

1. Tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten kaikille valtioille, jotka ovat yleissopimuksen sopimuspuolia tai jotka ovat allekirjoittaneet sen.
2. Tämä pöytäkirja tulee ratifioida ja se on avoinna liittymistä varten kaikille valtioille, jotka ovat yleissopimuksen sopimuspuolia tai jotka ovat allekirjoittaneet sen. Ratifioimis- tai liittymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

Artikla 14

1. Tämä pöytäkirja tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua kymmenennen ratifioimis- tai liittymiskirjan tallettamisesta.
2. Kunkin sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tämän pöytäkirjan tai liittyy siihen sen voimaantulon jälkeen, pöytäkirja tulee voimaan yhden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona kyseinen valtio on tallettanut ratifioimis- tai liittymiskirjansa.

Artikla 15

1. Sopimusvaltio voi irtisanoa tämän pöytäkirjan milloin tahansa antamalla siitä kirjallisen ilmoituksen Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, joka sen jälkeen ilmoittaa irtisanomisesta muille yleissopimuksen sopimusvaltioille ja kaikille yleissopimuksen allekirjoittaneille valtioille. Irtisanominen tulee voimaan yhden vuoden kuluttua siitä päivästä, jona pääsihteerin on vastaanottanut ilmoituksen.
2. Irtisanominen ei vapauta sopimusvaltiota tähän pöytäkirjaan perustuvista velvoitteista sellaisten tekojen osalta, jotka tapahtuvat ennen irtisanomisen voimaantulopäivää. Irtisanominen ei myöskään millään tavalla vaikuta sellaisen asian käsittelyyn jatkamiseen, joka jo on lapsen oikeuksien komitean käsiteltävänä ennen irtisanomisen voimaantulopäivää.

Artikla 16

1. Sopimusvaltio voi ehdottaa pöytäkirjan muutosta ja tallettaa muutosehdotuksen Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan. Tämän jälkeen pääsihteerin toimittaa muutosehdotuksen sopimusvaltioille ja pyytää niitä ilmoittamaan, kannattavatko ne sopimusvaltioiden kokouksen koolle kutsumista muutosehdotuksen käsittelyä ja siitä äänestämistä varten. Mikäli neljän kuukauden kuluessa muutosehdotuksen toimittamisesta vähintään yksi kolmasosa sopimusvaltioista ilmoittaa kannattavansa kokouksen koolle kutsumista, pääsihteerin kutsuu kokouksen koolle Yhdistyneiden Kansakuntien alaisuudessa. Kokouksessa läsnä olevien ja äänestävien sopimusvaltioiden enemmistöllä hyväksytty muutos toimitetaan Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen hyväksyttäväksi.
2. Tämän artiklan 1 kappaleen mukaisesti hyväksytty muutos tulee voimaan, kun Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous on sen hyväksynyt ja kun sopimusvaltioiden kahden kolmasosan enemmistö on hyväksynyt sen.
3. Kun muutos tulee voimaan, se sitoo niitä sopimusvaltioita, jotka ovat hyväksyneet sen, ja muut sopimusvaltiot ovat edelleen tämän pöytäkirjan ja aikaisemmin hyväksymiensä muutosten sitomia.

17 artikla

1. Tämä pöytäkirja, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien arkistoon.
2. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin toimittaa tämän pöytäkirjan oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille yleissopimuksen sopimusvaltioille ja kaikille yleissopimuksen allekirjoittaneille valtioille.